



RAN - 1901130403030001

RAN-1901130403030001**M.A. (Sem. III) Examination October - 2023****Sanskrit (Paper -XIII)****Abhilekhvidhya - Epigraphy****Time: 2Hours]****[Total Marks: 50****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M.A. (Sem. III)

Name of the Subject :

Sanskrit (Paper -XIII) Abhilekhvidhya - Epigraphy

Subject Code No.: 1901130403030001

Seat No.:

Student's Signature

૧. ટૂંકમાં જવાબ લખો : (કોઈ પણ પાંચ)**૧૦**

- (૧) ભારતીય ઇતિહાસમાં કયા કાળને ભારત વર્ષના સુવર્ણયુગ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
- (૨) ગુપ્તકાલીન યુગમાં કયા ગણિતજ્ઞ થઈ ગયા હતા?
- (૩) સ્કંદગુપ્તના ગિરનાર શૈલલેખના પ્રથમ ખંડનું નામ શું છે? તે કેટલા શ્લોકોનો છે?
- (૪) સુદર્શન સેતુ કોણે બંધાવ્યો હતો?
- (૫) મહાક્ષત્રપ રુદ્રદામાનો શૈલલેખ કઈ ભાષા અને કઈ લિપિમાં કોતરાયો છે?
- (૬) કઈ નદીઓના પાણી રોકવા સેતુ બાંધી 'સુદર્શન' સરોવરની રચના કરવામાં આવી હતી?
- (૭) રુદ્રદામાના શૈલલેખમાં શિક્ષણની કેટલી પદ્ધતિઓનો ઉલ્લેખ છે? કઈ? કઈ?

પ્ર.૨. (અ) સાનુવાદ સમજાવો : (કોઈ પણ બે)**૦૮**

- (૧) નૃપતિગુણનિકેત: સ્કન્દગુપ્ત: પૃથુશ્રી: ચતુરુદધિજલાન્તાં સ્ફીતપર્યન્તદેશામ્ । અવનિમવનતારિર્ય: ચકરાત્મસંસ્થાં પિતરિ સુરસખિત્વં પ્રાપ્તવત્યાત્મશક્ત્યા ॥ અપિ ચ જિત[મે]વ તેન પ્રથયન્તિ યશાંસિ યસ્ય રિપવો[ડ]પિ [I] આમૂલ-ભગ્ન-દર્પ્પા નિર્વચના મ્લેચ્છ-દેશેષુ ॥

- (२) एवं स जित्वा पृथिवीं समग्रां भग्नाग्रदर्पा[न] द्विषतश्च कृत्वा । सर्वेषु-
देशेषु विधाय गोप्तृ (त्पृ)न् संचिन्तया[मा]स बहुप्रकारम् ॥ स्यात्को [ऽ] नुरुपो ।
मतिमान्विनि(नी)तो मेघास्मृतिभ्यामनपेतभावः । सत्यार्जवौदार्यनयोपपन्नो
माधुर्यदाक्षिण्ययशो[ऽ]न्वितश्च ॥
- (३) तस्यात्मजो ह्यात्मजभावयुक्तो द्विधेव चात्मात्मवशेन नीतः । सर्वात्मना[ऽऽ]
त्मेव च रक्षणीयो नित्यात्मवानात्मजकान्तरूपः ।(॥) रूपानुरुपैर्ललितैर्विचित्रैः
नित्यप्रमोदान्वितसर्वभावः । प्रबुधदपद्माकरपद्मवक्त्रो नृणां शरण्यः शरणागतानाम् ॥
- (४) न विघते[ऽ]सौ सकले[ऽ]पि लोके यत्रोपमा तस्य गुणैः क्रियेत । स एव कात्स्न्येन
गुणान्वितानां बभूव नृ(नृ)णामुपमानभूतः (॥) इत्येवमेतानधिकानतो [ऽ] न्यान्गुणान्प
[री]क्ष्य स्वयमेव पित्रा । यः संनियुक्तो नगरस्य रक्षां विशिष्य पूर्वान्प्रचकार सम्यक् ।

(अ) सानुवाह समञ्जसो : (कोई पाश अंक)

०५

- (१) सिद्धं [द्धम् ।] इदं तडाकं सुदर्शनं गिरिनगराद्[पिदूरं]...मृत्तिकोपलविस्तारा-
यामोच्छयनिःसन्धिबद्धद्रवसर्वपालीकत्वात्पर्वतपा - द्यग्रतिस्पर्द्धिसुश्लिष्टबन्धं...
वजातेनाकृत्रिमेण सेतुबन्धेनोपपन्नं सुप्रतिविहितप्रनालीपरीवाह-मीढविधानं
च त्रिस्कन्ध...नादिभिरनुग्रहैर्महत्युपचये वर्तते ॥
- (२) स्ववीर्यार्जितानामनुरक्तसर्वप्रकृतीनां पूर्वापराकरावन्त्यनूपनीवृदानर्त्सुराष्ट्रश्चभ्र-
भरुकच्छसिन्धुसौवीरकुक्कुरापरांतनिषादादीनां समग्राणां तत्प्रभावा [द्यथावत्प्राप्तधर्मार्थ]
कामविषयाणां पतिना सर्व्वक्षत्राविष्कृतवीरशब्दजातोत्सेकाविधेयानां यौधेयानां
प्रसह्योत्सादकेन ॥

प्र-३ गुप्तकालीन इतिहासना निर्माणना साधनो विशे विस्तृत यथा करो.

१३

अथवा

प्र-३ महाक्षत्रप रुद्रदामाना गिरनार शैलवेभनुं अभिलेखिक अने राजकीय महत्व ज्ञावावो.

१३

प्र-४ टूंक नोध लभो : (कोई पाश अं)

१४

- (१) सुदर्शन सेतुनो इतिहास
(२) अभिलेखनी भाषा-विधि
(३) गुप्त वंशनो संक्षिप्त इतिहास
(४) महाक्षत्रप रुद्रदामा १वो